HUDBA A BARIÉRY (MEDITACE O POVAZE HUDBY)

Jiří Plocek

Co si pod spojením hudba a bariéry má člověk představit? Hudba přece, sama o sobě, nezná bariéry. Vytryskne si, kdy a kde chce, přijde-li její čas, tedy potřeba duše vyjádřit se hudebně. Ale na bariéry může narazit potom, to je fakt. Na bariéry fyzické i psychické. Ty jí brání v dalším šíření.

Jak je překonat? Bariéry fyzické, ty jsou představivostí uchopitelné: Jsou jimi třeba kopec, skála, zeď, vrata. Překonat je znamená přejít kopec, natáhnout drát s reprobednou na skálu, zbořit zeď, otevřít vrata. Dokonce za jistých okolností by to ta hudba mohla zvládnout sama, pokud si vzpomeneme na základy fyziky a zkusili bychom je využít prakticky. Hudba je vlnění. Jestliže tedy vyrobíme vlny o takové energii a dostatečně nízké frekvenci, aby roztřásly částečkami zdi, tak ta se časem rozpadne.

Daleko k tomuto mechanismu nemají velké rockové festivaly či párty, při nichž se třesou okenní tabulky a nádobí v kredenci v okolních příbytcích. A třesou se též vnitřnosti posluchačů – ať už těch dobrovolných či nedobrovolných. U těch prvních vznikají pocity zvláštního uvolnění, nebo dokonce jistého tělesného transu, který může skončit i epileptickým záchvatem (viděl jsem na vlastní oči), u těch druhých místo uvolnění vzniká další bariéra, spojená se staženým žaludkem, vztekem a voláním na policii (zažil jsem taktéž). Toto ovšem není hudba, o níž bychom dále chtěli mluvit.

Hudba je tedy vlnění. Vlnění určitého druhu, do něhož je vložen hudebníkem další zvláštní rozměr − hudební obsah, charakterizovaný navenek rytmem, harmonií a melodií. Ten obsah má povahu psychickou. Lze jej sice jaksi zapsat do not, na papír, ale tam už není tím, čím je ve skutečnosti. Ztrácí svoji bytnost, řekli bychom filozoficky. Pro samostatnost, neodvozenost této bytnosti mluví rovněž to, že hudební poselství můžeme předávat i bez zápisu.

A ta bytnost také není vysvětlitelná jenom jako specifický shluk fyzikálních vln. Ona je symbolickým sdělením, které rezonuje s naší psychikou, s naší duší, a to skrze emoce a imaginaci. Tato rezonance se může zpětně projevovat i v rovině materiální, tedy fyziologické. Působí nám libost či nelibost. Radostně či smutně, ale přesto úlevně, může uvolňovat. Ale může i svírat, když je její symbolické poselství spojeno s něčím, čeho se bojíme. Třeba když slyšíme hymnu agresora či hasičské signály.

Co jsou to vlastně psychické bariéry? Jakými metaforami je opsat? Hora, zeď, skála? Myslím, že pro psychické bariéry je lépe použít termíny blok, zablokování, uzávěra, zatuhnutí, zhuštění, stažení… I když i to je otázka důsledného přístupu. Při popisu jemných fyzikálních a také psychických dějů − tedy světa neviditelného – je nejlépe postupovat podle zákona alchymistů, ti v tomto abstraktním myšlení dosáhli dokonalosti. Co je nahoře, je i dole. A naopak. Co je ve světě viditelném, je i ve světě neviditelném.

Hudba je pulsujícím tokem. Je řekou, jejíž proud může některé nánosy, uzávěry odnést, stejně jako její vlny mohou rozvolnit blokující konstrukci. Je to zvláštní proud, neboť nejenom teče, ale i vibruje. Naše tělo i duše jsou jako přijímač. Tak jako infrazvuky mohou rozkmitat naše vnitřnosti – v případě infraděla až k roztržení – tak hudba rozvibrovává naše tělo ke smyslovým fyziologickým pocitům a v jemnější formě se dotýká přímo naší psychické, fyzikálně nepopsatelné struktury. Dojde-li k rezonanci, to jest setkání vysílaného symbolického poselství o „kmitočtu“, který rozezní specifický psychický obsah (ať už tóny či slovy písně), rozesmějeme se, rozpláčeme se, rozproudí se spontánně naše představivost. Bariéry padají, ale to není vlastně přesné, bloky se uvolňují, zatuhlá, sevřená místa povolují, led se rozpouští… A tak se mohou uvolňovat bloky nejen v lidech, ale i mezi lidmi. Hudba může léčit, otevírat, spojovat. Jen si ji najít.

Music and barriers
(an essay on the character of music)

In his essay, the author explores the meaning of the phrase “music and barriers”. Music can overcome physical barriers from the natural world, and even destroy them if powerful oscillation is used. High volume of music at a festival can also cause an epileptic fit, as the author has witnessed. Then there is a spiritual resonation in music, which reflects the personality of the composer and performer. Psychological barriers can be broken when the musician and the audience resonate at the same wavelength. Music can remove blocks within people, but also among people. Music can heal, open and unite.

Key words: music; oscillation; resonation; barriers; blocks; spirituality; healing.